

Työväen asunto-oloista Yhdysvalloissa

Asuntokysymys on yksi likeimmin työväkeä koskevia kysymyksiä. Eri maissa luonnollisestikin sen suhde työväkeen on erilainen, mutta kaikkialla, missä työväen olojen parantaminen on otettu todellisen harkinnan alaiseksi, siellä myöskin on herännyt kysymys asunto-olojen järjestämisestä ja korjaamisesta. Esimerk. asuntokysymyksen tärkeydestä todellisille työväen reformaattoreille, mainittakoon tässä vain se, että Milwaukeen sosialistit päästyään sanotun kaupungin hallintoon, näkivät hyväksi ensimmäiseksi ottaa sanotun kaupungin työväen asunto-olot perinpohjaisen tutkimuksen ja korjaussuunnittelun alaiseksi.

Asunto-olot Milwaukeessa olivat yhtä kurjat kuin muissakin Yhdysvaltain suurissa teollisuuskaupungeissa, joissa porvarit ovat mielinmäärin saaneet asioita järjestää korparationien ja suurten trustiyhtiöiden eduksi. Se pakotti sosialistien nsimäiseksi kiinnittämään huomiota asunto-olojen perinpohjaiseen uudistamiseen. Ja varmaa on, että vaikkakaan Milwaukeen toverit eivät ole pitkälle päässeet asunto-olojen uudistuspuhissaan, niin tulevat he ne järjestämään niin suotuisiksi työväkeen nähden kuin suinkin mahdollista. Milwaukeessa siis työväellä on mahdollista saada parannuksia asunto-oloissaan lähimmässä tulevaisuudessa tapahtuvan, mutta kaikkialla Yhdysvaltain kaupungeissa ei ole sitä mahdollisuutta. Asunto-olot viimeisien vuosien kuluessa niissä

lähes poikkeuksetta, ovat kurjistuneet: huoneiden saanti huonontunut, vuokrat kallistuneet j. n. e.

Sitä mukaa kuin omaisuus on keskittynyt muutamien harvojen käsiin, sitä mukaa kuin luokkarajat ovat kärjistyneet, on työväenluokan olotila kurjistunut. Muutama vuosikymmen sitte, oli Yhdysvalloissa työläiselläkin vielä mahdollisuuksia päästä käsiksi jonkunmoiseen omaan kotiin, mutta nyt ovat nuo mahdollisuudet lähes kokonaan lopussa. Viimeisinä vuosikymmeninä ovat Yhdysvaltain teollisuuselämän murskaavassa murhenäytelmässä alkaneet vuokratut ja kiinnityksessä olevat "kodit" näytellä surullista osaansa. Esimerkiksi mainittakoon tässä, että vuoden 1905 sensuksen mukaan oli New Yorkin kaupungin 400,000 kodista ei täyteen 9,000 veloista vapaata, noin 14,004 oli kiinnityksessä ja kokonaista 184,349 vuokrattua. Tämä osoittaa, että harvoilla ihmisillä tuossa suuressa jättiläiskaupungissa on oma koti. Valtavan suuri enemmistö sen asujamia — ja työväki poikkeuksetta — joutuu asustamaan kurjissa vuokrakasarmeissa, pimeissä ja täyteen ahdetuissa helvetillisissä lokeroissa, joissa päiväpaiste on tuntematon ja terve, raitisilma vielä sitäkin tunte mattomampi.

Lähes samanlaiset ovat asunto-olot muissakin Yhdysvaltain suurkaupungeissa. Jos valtiotoin seuraa asunto-oloja, niin tulee siihen tulokseen, että mitä vanhempi, edistyneempi ja rik-

kaampi valtio on, sitä kurjemmalla kannalla ne ovat. Esim. Alaskassa, Yhdysvaltain 18:sta vuotuisen Työtoimiston julkaseman sensuksen mukaan on 80 pros. veloista vapaita koteja ja vain 20 pros. vuokratoteja. Oklahomassa on veloista vapaita koteja noin 63 pros., velassa olevia noin 9 pros. ja vuokratoteja noin 28 pros. Vastaavat numerot Utahissa ovat: 60, 8 ja 32; Montanassa 50, 7 ja 43; Pennsylvaniassa 27, 13 ja 60; Massachusettsissa 19, 16 ja 65; District of Columbiassa 16, 8 ja 76 j. n. e.

Kuten sanottu, tämä tilasto osoittaa, että mitä varakkaampi valtio, sitä kurjemmat asunotot ja päinvastoin. Ei siis omaisuuden puute eli köyhyys aiheuta kurjia asunto-oloja, vaan aiheuttajana niihin on — ja yksinomaan — kapitalistinen kehitys: omaisuuden yksiin käsiin kasautuminen j. n. e.

Edelläsanotun sensuksen mukaan v. 1903 Yhdysvaltain työläisperheistä omisti oman kodin 10,6 %, kiinnityksessä olevan 7,3 %; jota vastoin vuokratuoneissa asui 71,1 Yhdysvaltain työläisperheistä. — Paha kyllä, että käytettävissäni ei ole uudempaa tilastoa, mutta tämäkin jo osoittaa missä asemassa ollaan, sillä se ei ole ainakaan parantunut tuon tilaston julkasemisen jälkeen, vaan päinvastoin kurjistunut.

Valtiot ja kunnat — lukuunottamatta Milwaukeea — eivät ainakaan vielä tähän asti ole Yhdysvalloissa mitään tekemään joutaneet asunto-olojen korjaamiseksi. Ne sallivat täysin vapaasti vuokratkasarmien omistajien nyl-

keä työläisperheitä. Ja kyllä ne kehtaavatkin nykeä. Kun teollisuuskeskuksissa katselee niitä vuokratuoneita, joissa työläisperheet asustavat ja joista heiltä kiskotaan 10—20 dollariin kuukaudelta vuokraa, niin ei voi olla suuttumuksella kiroamatta omistavan luokan jäsenten julkeutta työvään nyljennässä. He kiskovat muutamassa vuodessa työläisperheiltä niiden hökkelien hinnat. Se suuttuttaa työläisperheitä ja panee ne miettimään oman kodin hankkimista. Mutta mitään mahdollisuutta ei ole olemassa, jonka kautta työläisperhe voisi päästä oman kodin omistajaksi. Se voi kyllä saada velkakodin, mutta eihän se paranna asemaa, jos vuokran sijasta saa ruveta maksamaan korkoa — suurempaa kuin vuokra — pääsemättä kuitenkaan koskaan omaa kotia omistamaan.

Muutamissa kaupungeissa näitä velkakoteja tupataan työläisperheille puoliväkisten. Niiden kautta tarjotaan vuokratuoneille kaikenlaisia etuisuuksia, jotka kuitenkin ovat vain *näennäisiä*. Luonnollista on, että lukemattomat työläisperheet, oman kodin kaipuun kiihottamina, rupeavat "talonmistajiksi", kun heille selitetään, että pääsette oman kodin omistajiksi tarvitsematta suurempaa pääomaa, kunhan vaan rupeatte kuukausimaksuja maksamaan. Kaikki kävisikin hyvin: työläisistä tulisi oman kodin omistajia, mutta heiltä puuttuu rahaa. Kun sitä ei ole, niin silloin oman kodin ostamisessa täytyy ottaa suunnaton velkariippi harteille, joka merkitsee loppumatonta koron maksamista. Näin pysyy o-

man kodin *todellinen* omistaminen suurimmalle enemmistölle, niistä työläisperheistä, jotka ovat ostaneet itselleen talon ja ovat näennäisesti talonmestajia, ikuisena, saavuttamattomana unelmana.

Voidaan sanoa, että tällaisten velkakotien omistamisesta työläisperheille on ainakin se hyöty, että niissä saa asua paremmin ja vapaammin kuin vuokratodeissa. Saattaa olla niinkin, mutta on tällä asialla toinenkin puoli. Katsokaamme sitä.

Pahin puoli näillä vuokratodeilla on se, että ne kiinnittävät työläiset itseensä. Työläinen, joka omistaa kuukausimaksulla maksettavan velkakodin, täytyy nurkumatta kestää työnantajain kieräilyt, jos hän haluaa saada säännöllisesti kuukausimaksunsa suoritetuksi. Hänen tulee olla uskollinen ja notkeaniskainen työnantajille — varsinkin silloin, jos paikkakunnalla ei ole mahdollisuutta työpaikkoja valita — ellei halua oman kodin omistamisunelmastaan luopua. Näiden velkakotien kautta saavat yhtiöt monillakin paikkakunnilla n. s. "haluttua työvoimaa". Ei ole ihme siis, jos kapitalistit koettavat saada työläisiä velkakoteihin kiinnitetyksi.

Katselee Yhdysvaltain asuntolokysymystä miltä puolelta ta-

hansa, niin aina se jää yhtä synkäksi. Ja merkkiäkään asuntoloja korjaavista uudistuksista porvariston aloitteesta ei näy.

Sosialistipuolue on ainoa Yhdysvaltain poliittisista puolueista, joka tässäkin suhteessa lupaa perinpohjaisia parannuksia. Jos työväki nyt heti ryhtyisi asuntoloihinsa parannuksia vaatimaan, niin pian niitä voitaisi aikaan saada. Voitaisi esim. kunnallissosialismin kautta mainiosti järjestää työläisille siistejä ja mukavia asuntoja, kuten Milwaukeessa on ruvettu tekemään. Sitä mukaa kuin sosialistit saisivat kaupunki- eli kunnallishallinnoissa valtaa, voitaisi supistaa asunnoilla keinoitelevain yhtiöiden valtaa. Kaupunkien puolesta esim. voitaisi rakennuttaa taloja, joita työläiset voisivat saada omikseen vuokraa maksamalla, tarvitsematta sentään olla niihin ikuisesti sidottuja. Milwaukeen sosialistit tässä suhteessa aikovat näyttää loistavaa esimerkkiä.

Mutta siinäpä se onkin asia: Yhdysvaltain työväki ei ole vielä oppinut vaatimaan itselleen mitään todellisia, perinpohjaisempia parannuksia. Jos se niitä olisi oppinut vaatimaan, niin silloin voitaisi hyvin pian asunto-olotkin kelpaavalle kannalle järjestää.

Richard Pesola.